

Nr 1004

Av herrar **Stefanson** och **Annerås**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33, med förslag till lag om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft.*

(Lika lydande med motion nr 1162 i Andra kammaren)

I proposition nr 33 föreslås en lag som medger reglering av förbrukningen av elektrisk kraft. Skälet är den risk för en elransonering under innevarande vinter som man sedan någon tid varit medveten om. Elkraftverkens vattenmagasin innehåller för närvarande jämförelsevis litet vatten. Trots värmekraftverkens produktion och import från grannländerna tyder de flesta tecken på att vår elkraftproduktion kommer att bli otillräcklig under förvåren i år.

Vi vill självfallet inte motsätta oss föreliggande proposition. Anses det att en elransonering kan vara nära förestående, bör givetvis alla nödvändiga förberedelser vidtas inklusive antagandet av en beredskapslagstiftning.

Det finns dock anledning att fråga sig vilka lärdomar vi kan dra av den nu uppkomna situationen.

Låt oss peka på det anmärkningsvärda förhållandet att allmänheten hölls i ovetenskap om riskerna för brist på elkraft ända till dess att situationen blev akut. Reklam för ökad användning av elkraft lär enligt uppgift ha förekommit så sent som i början av detta år. Berörda myndigheter måste självfallet ha varit medvetna om riskerna för en bristsituation på ett långt tidigare stadium. Annars skulle man ha fullgjort sina uppgifter på ett dåligt sätt. Försämringen av vattenbalansen har, som även framgår av propositionen, fortgått under minst halvtannat år. Några beredskapsåtgärder har inte vidtagits i tid. En så enkel åtgärd som ett upphörande av elpropagandan redan fr. o. m. sommaren eller hösten hade varit ett självklart första steg. En beredskapslagstiftning borde ha tillkommit åtskilligt tidigare innan det blir aktuellt att sätta den i verket. Berörda förbrukare har som det nu är fått alltför kort förberedelsetid. Det kan för många förorsaka onödigt stora svårigheter.

Det yttersta ansvaret för att vårt lands elkraftförsörjning fungerar otillfredsställande vilar naturligtvis på regeringen. I den nu uppkomna situationen är det angeläget att regeringen låter göra en utredning om vilka skälen är till att åtgärder för att motverka den brist på elkraft, som trots allt länge kunnat förutses, satts in på ett så sent stadium.

Den starka avtappning av vattenmagasinen som nu skett får givetvis effekter som sträcker sig långt fram i tiden. Risken för en elransonering kommande höst och vinter kan långtifrån uteslutas. För undvikande av spekulationer och nya plötsliga hot om elransonering bör regeringen redan på ett tidigt stadium låta utföra och publicera en bedömning av under vilka förutsättningar en elransonering blir nödvändig under vinterhalvåret 1970/71 och hur stora riskerna för en sådan ransonering anses vara.

En elransonering anses av många bedömare vara oundviklig under den närmaste tiden. Det finns därför anledning att något uppehålla sig vid utformningen av en sådan. Uppenbart är att den utomordentligt korta förvarningstid som getts ställer till stora problem. Statsmakterna tvingas till improvisationer, och de förbrukare som drabbas av en elransonering, främst industrin, kommer att få en mycket kort tid för nödvändiga omställningsåtgärder.

Det är angeläget att en elransonering utformas så, att den så litet som möjligt direkt påverkar näringslivets produktionsförmåga och drabbar hushållens förbrukning. Givetvis bör man genom en intensiv information och propaganda övertyga även dessa förbrukarkategorier om det nödvändiga i att skära ner all överflödig förbrukning. Men de kvantitativa restriktionerna bör sättas in i första hand mot andra förbrukningar, t. ex. gatubelysningar, som kan tändas senare och släckas tidigare än normalt, fasadbelysningar, skyltfönster och reklamljus samt sådan förbrukning som utan större olägenheter kan ersättas med ström från t. ex. reservkraftagregat.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1) om en utredning som i syfte att vinna erfarenhet för framtida planering klarlägger skälen till att åtgärder för att motverka den förutsedda bristen på elkraft satts in först då bristen blivit akut;

2) om en prognos över tillgången på elkraft under det kommande året, särskilt med hänsyn till riskerna för en elransonering under vinterhalvåret 1970/71;

3) att en eventuell elransonering utformas så, att den i så liten utsträckning som möjligt påverkar näringslivets produktion eller drabbar hushållens förbrukning.

Stockholm den 3 mars 1970

Stig Stefanson (fp)

Arvid Annerås (fp)